

Retningslinjer. Danske virksomheder skal have en rimelig frist til at omsætte FNs nye retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv til praksis. Det mener Mads Øvlisen, formand for Rådet for Samfundsansvar.

Øvlisen vil fare med lempe

Af Vibeke Lyngklip Svansø
// vs@berlingske.dk

Formand for Rådet for Samfundsansvar Mads Øvlisen får brug for sine mange års erfaring fra toppen af dansk erhvervsliv og diplomatisk snilde, hvis han skal få overbevist regeringen og erhvervslivet om, at de nye retningslinjer for virksomheder og menneskerettigheder fra FN, skal tages alvorligt.

Rådet for Samfundsansvar, der hører til under økonomi- og erhvervsminister Brian Mikkelsens (K) vinger, har til opgave at rådgive regeringen om, hvordan danske virksomheder bliver verdens bedste til CSR. Og det bliver rådet, det skal komme med konkrete forslag til, hvordan FNs nye retningslinjer for menneskerettigheder skal gennemføres herhjemme.

Mads Øvlisen, der er tidligere mangeårig Novo Nordisk-topchef, er både herhjemme og i udlandet frontløber inden for virksomheders sociale ansvar. Han har siddet i bestyrelsen for FNs Global Compact og er i dag rådgiver for Global Compact.

Siden 2009 har han været formand for Rådet for Samfundsansvar, der tæller endnu en Novo Nordisk-frontfigur, nemlig koncern-direktør Lise Kingo, som næstformand. Der er imidlertid langt fra Novo Nordisks veludviklede CSR-strategi til virkeligheden ude i de fleste danske virksomheder.

I dag har kun 31 pct. af de danske virksomheder en strategi og/eller en politik for samfundsansvar, og i mange virksomheder, som har politikken på plads, kniber det med at få forankret indsatsen i topledelsen.

Målene er høje

Samtidig er det nyt for de fleste virksomheder at skulle forholde sig konkret til menneskerettigheder. Derfor lægger Rådet for Samfundsansvars formand da heller ikke op til, at der skal indføres Novo Nordisk-standard over hele linjen fra begyndelsen.

»Udfordringen er, hvordan vi sikrer, at virksomhederne over en rimelig periode får

ændret deres praksis, så de lever op til FNs retningslinjer på menneskerettighedsområdet. Der er tale om høje mål, og mange virksomheder vil ikke synes, at det er rimeligt, hvis vi fra dag ét gør bedste praksis på området til standard for alle,« siger Mads Øvlisen.

Øvlisen er især optaget af, at FNs retningslinjer lægger op til, at der etableres en effektiv klageadgang for personer, der mener, at deres menneskerettigheder er blevet krænket af en virksomhed. Det er imidlertid ikke en nem opgave.

»At få lavet en effektiv klageadgang, er meget vigtigt, også for de virksomheder, der bliver udsat for kritik. Men det er endnu ikke klart hvilken model, vi skal vælge,« siger Mads Øvlisen.

Næsten ukendt klageorgan

I dag har Danmark et stort set ukendt klageorgan, Det danske Kontaktpunkt, som ligger under Beskæftigelsesministeriet. Det er oprettet for, at Danmark kan leve op til OECDs retningslinjer fra 2000. Kontaktpunktets opgave er, at udbrede kendskabet til OECDs retningslinjer og at behandle konkrete sager, der bliver indbragt for kontaktpunktet. Målet med behandlingen af sagerne er at sikre, at virksomhederne efterlever retningslinjerne, men ikke at afgøre sager på samme måde som en forvaltningsmyndighed eller domstol.

Kontaktpunktet har ifølge Mads Øvlisen levet en hensygnende tilværelse. Ifølge en dokumentar i DR P1 i oktober sidste år har kontaktpunktet blot haft tre sager de seneste ti år. Ifølge DR er der afsat omkring 1/10 årsværk til at varetage kontaktpunktets opgaver.

Men med de nye, mere koordinerede retningslinjer fra FN og OECD er det blevet aktuelt af finde ud af, om der skal laves en ny eller opgraderet klageadgang.

Ifølge Mads Øvlisen er der imidlertid en række spørgsmål, der skal afklares, før en ny klageinstans kan være en realitet.

Et af de centrale spørgsmål er, hvordan man sikrer at udlændinge, der føler sig krænkede af

danske virksomheder, finder frem til den rette klageinstans.

»Udgangspunktet må være, at forurettede kan indgive klager over danske virksomheder i Danmark uanset, hvor de måtte have været involveret i krænkelser. Men det rejser så spørgsmålet om, hvordan vi sikrer, at for eksempel oprindelige folk i en arktisk egn får

regering har besluttet, at det er FN's Global Compact, der er vejledende i forhold til den obligatoriske CSR-rapportering.

»Men det, man skal være opmærksom på, er, at Global Compact er mindre krævende

»Det handler om at markedsføre Danmark som en grøn og bæredygtig økonomi frem for at anmelde virksomheder for ikke at opføre sig ordentligt,« siger Steen Vallentin.

DIs indstilling til FN's nye principper og

har allerede været politisk retningsgivende selv om de først bliver vedtaget senere i denne måned.

OECD har indrettet sine nye retningslinjer for multinationale virksomheder efter FN-anbefalingerne. Verdensbankens invest-

adgang til at klage over en dansk virksomhed i Danmark. Og hvem skal repræsentere den krænkede i Danmark,« siger Mads Øvlisen.

Det er dog ikke klart ud fra de kommende FN-retningslinjer om krænkelse af menneskerettigheder præcist, hvordan klageorganet skal placeres. Det skyldes til dels uenighed

mellem landene om såkaldt ekstraterritorialitet.

Et andet problem er at undgå misbrug af klageinstansen. Derfor bør der ske en vis form for visitering af eventuelle klager, så man undgår, at konkurrenter f.eks. misbruger klageorganet til at genere hinanden, eller at

anklager bliver lavet for at skabe presseopmærksomhed, mener Mads Øvlisen, der ikke tør love præcist, hvornår Rådet er klar med de endelige anbefalinger til regeringen.

»Det afhænger af den arbejdsgruppe, vi har nedsat. Men hvis vi kunne få taget hul på en egentlig diskussion i august i år, så vil jeg